

Krzysztof Kuszewski

WIRUSOWE ZAPALENIE WĄTROBY TYPU B W 2003 ROKU

Słowa kluczowe: wirusowe zapalenie wątroby typu B, choroby zakaźne, szczepienia ochronne, epidemiologia, zdrowie publiczne, Polska

Key words: hepatitis B, infectious diseases, vaccination, epidemiology, public health, Poland

W roku 2003 zarejestrowano w Polsce 1 812 zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B (wzw B), w tym 118 (6,5%) zachorowań mieszanych, wywołanych przez zakażenie HBV i HCV. Zapadalność na 100 000 ludności wyniosła 4,7. Kolejne lata eliminacji i wygaszania epidemii wzw B w Polsce spowodowały dalsze zbliżenie się do poziomu zapadalności krajów Unii Europejskiej (w 2003 r. – 3,0).

Liczba zachorowań w 2003 r. – w porównaniu z rokiem poprzednim – zmniejszyła się o 209 przypadków, zaś zapadalność o 0,6/100 000, co oznacza dalsze utrzymywanie się powoli wygasającej tendencji spadkowej z ostatnich lat. Jednocześnie należy zauważyć, że o ile w roku 2002 zapadalność powyżej 10 zachorowań na 100 000 ludności wystąpiła jedynie w województwie kujawsko-pomorskim (13,2), to w roku 2003 taką zapadalność odnotowano zarówno w woj. kujawsko-pomorskim (10,6), jak też w woj. świętokrzyskim (10,5) (tab. I).

Analiza zapadalności w poszczególnych grupach wiekowych wykazuje, że w przedziale najmłodszych (0-4 lata) zachorowało czworo dzieci – zapadalność 0,2/100 000. Świadczy to o skuteczności powszechnych, obowiązkowych szczepień ochronnych. Wyraźniej widać to w grupie 5-9 lat, gdzie współczynnik zapadalności zmniejszył się ponad dwukrotnie – z 2,9 do 1,3. Wymaga to jednak indywidualnych dochodzeń epidemiologicznych w konkretnych przypadkach.

W grupie wieku 10-14 lat, w której – ze względu na stopniowe wprowadzanie szczepień – stan zaszczepienia poszczególnych roczników w grudniu 2003 r. wahał się od 28,4% do 97,1%, odnotowano zapadalność 5,5 na 100 000, co oznacza niewielkie – o 0,3 – zwiększenie zapadalności (o 7,5%).

Niewielki wzrost zapadalności (o 6,6%) odnotowano też w grupie wieku 55-59 lat (z 5,2 do 5,5), przy czym był on spowodowany wyłącznie wzrostem zapadalności mężczyzn (z 6,6 do 7,2). W pozostałych grupach wieku, odnotowano spadek zapadalności lub różnice nieprzekraczające $\pm 5\%$. Istotny jest fakt, że mimo wysokiego w Polsce współczynnika hospitalizacji ogółem, zwłaszcza osób w podeszłym wieku, w 2003 r. nastąpił wyraźny spadek zapadalności na wzw B w grupach wieku 60-64 lata (o 18,5%), 65-74 lata (o 10,9%) oraz powyżej 74 lat (o 4,7%). W grupach tych zachorowania wiązano przede wszystkim z naruszeniami ciągłości tkanek przy zabiegach medycznych podczas pobytu

Tabela I. Wirusowe zapalenie wątroby typu B w Polsce w latach 1998-2003. Liczba zachorowań, zapadalność na 100 000 ludności oraz liczba i procent zakażeń mieszanych (HBV/HCV) wg województw

Table I. Hepatitis B in Poland 1998-2003. Number of cases and incidence per 100 000 population, number and percentage of HBV/HCV coinfections by voivodeship

Województwo	Mediana 1998-2001		2002		2003			
	zacho- rowania	zapa- dalność	zacho- rowania	zapa- dalność	ogółem		w tym HBV/HCV	
					zacho- rowania	zapa- dalność	zacho- rowania	%
POLSKA	3167	8,2	2021	5,3	1812	4,7	118	6,5
1. Dolnośląskie	302	10,1	238	8,2	202	7,0	28	13,9
2. Kujawsko-pomorskie	247	11,8	274	13,2	219	10,6	8	3,7
3. Lubelskie	118	5,3	73	3,3	77	3,5	6	7,8
4. Lubuskie	85	8,3	54	5,4	43	4,3	6	14,0
5. Łódzkie	316	11,9	217	8,3	173	6,7	10	5,8
6. Małopolskie	262	8,1	120	3,7	116	3,6	1	0,9
7. Mazowieckie	389	7,7	242	4,7	230	4,5	12	5,2
8. Opolskie	72	6,6	45	4,2	35	3,3	3	8,6
9. Podkarpackie	92	4,3	44	2,1	73	3,5	3	4,1
10. Podlaskie	78	6,4	47	3,9	37	3,1	1	2,7
11. Pomorskie	143	6,5	68	3,1	91	4,2	11	12,1
12. Śląskie	503	10,3	255	5,4	165	3,5	7	4,2
13. Świętokrzyskie	148	11,2	124	9,6	136	10,5	4	2,9
14. Warmińsko-mazurskie	83	5,7	53	3,7	40	2,8	5	12,5
15. Wielkopolskie	169	5,0	111	3,3	109	3,2	11	10,1
16. Zachodniopomorskie	128	7,4	56	3,3	66	3,9	2	3,0

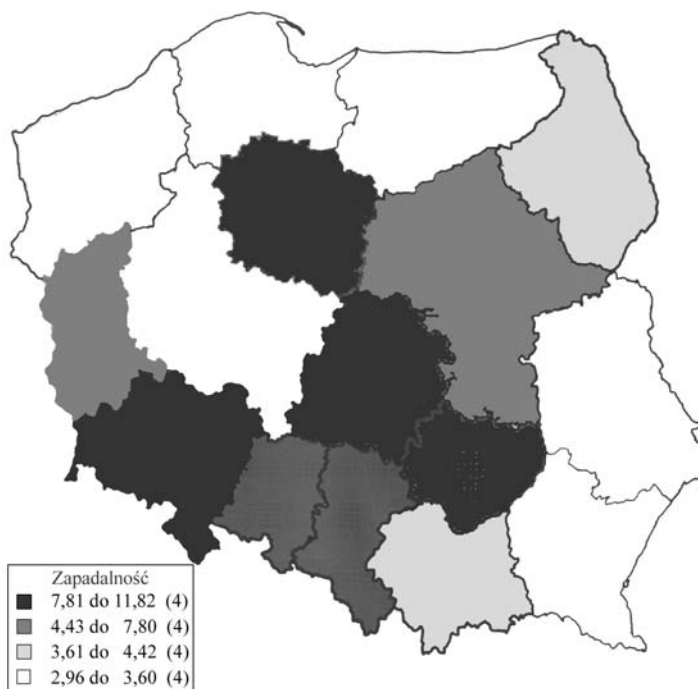
w szpitalu. Zapadalność w grupach wieku z podziałem na płeć i środowisko przedstawiono w tabeli II.

W roku 2003 utrzymywały się różnice w zapadalności na wzv B między województwami (tab. I). Najwyższą zapadalność, tak jak w latach poprzednich, zarejestrowano w województwach: kujawsko-pomorskim (10,6 na 100 000), świętokrzyskim (10,5), dolnośląskim (7,0) i łódzkim (6,7). W porównaniu z 2002 r. odnotować jednak należy spadek zapadalności w tych województwach, z wyjątkiem świętokrzyskiego. Utrzymująca się wyższa niż w pozostałej części kraju zapadalność w wymienionych województwach (ryc. 1), a szczególnie w województwie kujawsko-pomorskim w grupie wiekowej 5-19 lat, która w znacznej części została objęta szczepieniami ochronnymi, oraz w województwie świętokrzyskim w starszych grupach wiekowych, gdzie zapadalność łączyć można z zakażeniami w placówkach służby zdrowia, wymaga nadal pogłębionej analizy i nadzoru, co sygnalizowano już w ubiegłym roku.

Tabela II. Wirusowe zapalenie wątroby typu B w Polsce w 2003 r. Liczba zachorowań, zapadalność na 100 000 ludności i udział procentowy wg wieku, płci i środowiska

Table II. Hepatitis B in Poland 2003. Number of cases, incidence per 100 000 population and percentage by age, sex, and location (urban/rural)

Wiek w latach	Płeć			Środowisko				Ogółem				
	mężczyźni		kobiety	miasto		wieś		zachoro- wania	zapadal- ność %			
	zachoro- wania	zapadal- ność %	zachoro- wania	zapadal- ność %	zachoro- wania	zapadal- ność %						
0-4	4	0,4	0,3	-	0,4	0,3	-	-	4	0,2	0,2	
5-9	20	1,8	1,7	8	0,8	1,3	16	1,4	1,3	12	1,2	2,1
10-14	108	7,9	9,1	40	3,1	6,4	95	6,4	7,6	53	4,5	9,4
15-19	102	6,3	8,6	39	2,5	6,3	106	5,6	8,5	35	2,7	6,2
20-24	139	8,5	11,7	63	4,0	10,1	145	7,0	11,6	57	4,9	10,2
25-29	104	6,9	8,7	41	2,8	6,6	112	5,9	9,0	33	3,1	5,9
30-34	87	6,8	7,3	21	1,7	3,4	86	5,5	6,9	22	2,3	3,9
35-39	81	6,7	6,8	26	2,2	4,2	76	5,2	6,1	31	3,3	5,5
40-44	78	5,6	6,6	36	2,6	5,8	78	4,5	6,2	36	3,4	6,4
45-49	85	5,5	7,1	53	3,3	8,5	105	5,1	8,4	33	3,1	5,9
50-54	73	5,3	6,1	43	2,9	6,9	79	4,1	6,3	37	4,0	6,6
55-59	67	7,2	5,6	42	4,0	6,8	74	5,6	5,9	35	5,5	6,2
60-64	49	6,9	4,1	44	5,1	7,1	65	6,4	5,2	28	5,0	5,0
65-74	123	9,9	10,3	88	5,0	14,1	130	7,1	10,4	81	7,0	14,4
75+	70	11,4	5,9	78	6,0	12,5	80	7,3	6,4	68	8,4	12,1
Ogółem	1 190	6,4	100,0	622	3,2	100,0	1251	5,3	100,0	561	3,8	100,0
										1 812	4,7	100,0

Ryc. 1. Wirusowe zapalenie wątroby typu B w Polsce w latach 2001-2003. Przeciętna roczna zapadalność na 100 000 ludności wg województw

Fig. 1. Hepatitis B in Poland 2001-2003. Mean annual incidence per 10 000 population by voivodeship

Najniższe współczynniki zapadalności zanotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (2,8 na 100 000), podlaskim (3,1), wielkopolskim (3,2) i opolskim (3,3). Należy zauważyć utrzymywanie się niskiej zapadalności w szeregu województw, co może świadczyć o stabilizacji sytuacji epidemiologicznej.

Widoczne są nadal różnice w zapadalności w miastach (5,3 na 100 000) i na wsi (3,8). Nadal występuje dwukrotna przewaga zapadalności wśród mężczyzn (6,4 na 100 000) nad zapadalnością kobiet (3,2). Na zróżnicowanie to wpływają, podobnie jak w latach poprzednich, wysoka zapadalność mężczyzn w grupach wieku od 10-14 lat do 35-39 lat.

Odsetek zakażeń mieszanych (HBV/HCV) zwiększył się z 4,1% w 2002 r. do 5,2% w 2003 r. (z 84 do 118 przypadków, co oznacza wzrost o ponad 25%).

Z powodu wzv B hospitalizowano w Polsce w 2003 r. 1 686 osób, co stanowiło 93,0% ogółu zgłoszonych przypadków. Według danych GUS zmarło 109 osób, w tym 41 z powodu ostrego wzv B, oraz 68 z powodu przewlekłego wzv B.

K Kuszewski

HEPATITIS B IN POLAND IN 2003

SUMMARY

In 2003 1,812 cases of hepatitis B were registered in Poland, including 118 (6.5%) caused by mixed infections with HBV and HCV. The incidence was 4.7 per 100,000.

Compared to the preceding year, the number of cases decreased by 209 cases and the incidence decreased by 0.6 per 100,000. The decreasing trend of HBV continued during the recent years. During the consecutive years of hepatitis B control programme implementation the incidence decreased below 5.0 per 100,000 becoming comparable to the European level.

Adres autora:

Krzysztof Kuszewski
Zakład Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa
e-mail: kkuszewski@pzh.gov.pl